

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**05 Mayıs 2020
Salı**

RESMÎ GAZETE'DE BUGÜN

04 Mayıs 2020 Pazartesi

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

CUMHURBAŞKANI KARARLARI

- İthalat Rejimi Kararına Ek Kararda Değişiklik Yapılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 2485)
- İran Menşeli Polyester Elyaf İthalatında Korunma Önlemi Uygulanmasına İlişkin Karar (Karar Sayısı: 2486)
- Rize İli, Merkez İlçe, Çarşı ve Piriçelebi Mahallelerinde 7/1/2020 Tarihli ve 2038 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile İlan Edilen Riskli Alan Sınırları İçerisinde Bulunan Özel Mülkiyete Konu Taşınmazların, Bölgedeki Sağlıksız Yapılaşmanın Çözümüne Yönelik Projenin İvedilikle Hayata Geçirilmesi Amacıyla Toplu Konut İdaresi Başkanlığı Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 2487)
- Saraykent İlçesi Doğal Gaz Boru Hattı Projesinin Gerçekleştirilmesi Amacıyla Yozgat İli, Sarıkaya, Akdağmadeni ve Saraykent İlçeleri Sınırları İçerisinde Yer Alan Bazı Taşınmazların Boru Hatları ile Petrol Taşıma Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 2488)
- Ceyhan-Kırıkkale Ham Petrol Boru Hattı Deplasesi Projesinin Gerçekleştirilmesi Amacıyla Niğde İli, Ulukışla İlçesi Sınırları İçerisinde Yer Alan Bazı Taşınmazların Boru Hatları ile Petrol Taşıma Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 2489)
- Sakarya İli, Karasu ve Kocaali İlçelerinde Bulunan Bazı Taşınmazların, Mezkûr İlçelerin İçme Suyu İhtiyacının Karşılmasına Yönelik Çamdağı Barajı, İsale Hattı ve Arıtma Tesisi Projesinin Yapımı Amacıyla Sakarya Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 2490)
- Tasfiye Olan S.S. Kayısı Tarım Satış Kooperatifleri Birliğinin Kamuya Olan Borçlarının Terkin Edilmesine Dair Karar (Karar Sayısı: 2491)
- Muğla İli, Ortaca ve Dalaman İlçeleri Sınırları İçerisinde Bulunan Ortaca-Sarıgerme-Dalaman Doğal Sit Alanının Koruma Statüsünün Yeniden Değerlendirilmesi Sonucunda Gösterilen Alanların Kesin Korunacak Hassas Alan Olarak Tescil ve İlan Edilmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 2492)

ATAMA KARARLARI

- Cumhurbaşkanlığı Tarafından Yapılan Atamalar Hakkında Kararlar (Karar: 2020/177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193)

YÖNETMELİKLER

- Gelir İdaresi Başkanlığı (A) Grubu Kadrolarına Giriş Sınavlarının Duyurulması, Sınavlara Başvurular ile Atamada İstenecek Belgelere İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Gelir İdaresi Başkanlığı Gelir Uzmanlığı Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Özel Tiyatroların Projelerine Yapılacak Yardımlara İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Hız İhlal Tespit Donanımları Muayene Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Konya Teknik Üniversitesi Mimarlık ve Kentsel Tasarım Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği
- Marmara Üniversitesi Eklem Protezleri Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği

TEBLİĞLER

- İthalatta Korunma Önlemlerine İlişkin Tebliğ (No: 2020/1)
- İthalatta Korunma Önlemlerine İlişkin Tebliğ (No: 2020/2)
- Tarım ve Orman Bakanlığı Kontrolüne Tabi Belirli Ürünlerin Girişine Yetkili Gümrük İdareleri ile Resmi Kontrollerini Yapmaya Yetkili İl Tarım ve Orman Müdürlüklerinin Belirlenmesine Dair Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

- Anayasa Mahkemesinin 19/2/2020 Tarihli ve E: 2018/139, K: 2020/12 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 11/3/2020 Tarihli ve 2016/12233 Başvuru Numaralı Kararı

Tarım ürünleri ithalinde yetkili idareler düzenlendi

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Tarım ve Orman Bakanlığı kontrolüne tabi bazı ürünlerin ithalat işlemlerinde yetkili gümrük idareleri ve ilgili il tarım ve orman müdürlükleri belirlendi.

Ticaret Bakanlığının, [Tarım ve Orman Bakanlığı](#) Kontrolüne Tabi Belirli Ürünlerin Girişine Yetkili Gümrük İdareleri ile Resmi Kontrollerini Yapmaya Yetkili İl Tarım ve Orman Müdürlüklerinin Belirlenmesine Dair Tebliğ'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ'i Resmi Gazete'de yayımlandı.

Tebliğle bitki koruma ürünleri ile bitki koruma ürünü imalatında kullanılan ham maddelerin [ithalat](#) kontrollerinin yürütüleceği yetkili il tarım ve orman müdürlükleri belirlendi.

Zirai karantina kontrolüne tabi diğer bitki ve bitkisel ürünlerin Türkiye Gümrük Bölgesi'ne giriş gümrük işlemlerinin daha kolay, hızlı ve etkin gerçekleştirilebilmesi amacıyla yetkili gümrük idareleri listesine İnebolu Gümrük Müdürlüğü ve yetkili il tarım ve orman müdürlükleri listesine Kastamonu İl Tarım ve Orman Müdürlüğü eklendi.

Sadece canlı balıklar ve balıkçılık ürünleri girişine yetkili Milas Havalimanı Gümrük Müdürlüğü, tüm hayvancılık ürünleri için yetkilendirildi.

Buğday ve bakliyat alım fiyatının ayrıntıları

Buğday alım fiyatı dünya fiyatı ile aynı seviyelerde açıklanırken, destekleme priminde artış yapılmadı. En büyük artış yüzde 40 ile kırmızı mercimekte.

04 Mayıs 2020

Ali Ekber YILDIRIM

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 2020 ürünü buğday alım fiyatını açıkladı. Buna göre Toprak Mahsulleri Ofisi(TMO) kırmızı ve beyaz sert ekmeklik buğdayı üreticiden ton başına 1650 liradan alacak. Makarnalık buğday alım fiyatı ise ton başına 1800 lira olarak açıklandı.

Geçen sene kilo başına 5 kuruştan 10 kuruşa çıkarılan prim miktarında ise artış yapılmadı. 2020 ürünü için üreticiye kilo başına 10 kuruş destekleme primi ödenecek.

Fiyatı artışı yüzde 22.2 oldu

Ekmeklik buğday alım fiyatı geçen yıla göre yüzde 22.2 oranında artışla 1.350 liradan ton başına 1650 liraya yükseltilmiş oldu. Geçen yıl ton başına 1.450 lira olarak açıklanan makarnalık buğday alım fiyatı ise 2020 ürünü için yüzde 24.4 artırılarak ton başına 1800 liraya çıkarıldı.

Primde artış yok

Buğday alım fiyatını açıklayan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, destekleme tutarının da ton başına 230 lira olacağını söyledi. Edindiğimiz bilgilere göre geçen sene kiloda 10 kuruş ve ton başına 100 lira olan destekleme primi artırılmadı. Primle birlikte, mazot, gübre, sertifikalı tohum ve diğer desteklerde eklenince çiftçiye ödenecek toplam destek miktarı ton başına 230 lira, kilo başına 23 kuruş olarak hesaplanıyor.

Arpaya 1275 lira

Cumhurbaşkanı Erdoğan, 2019'da ton başına 1.100 lira olan arpa alım fiyatını ise 2020 ürünü için 1275 lira olarak açıkladı.

Kırmızı mercimek fiyatı yüzde 40 artırıldı

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan bakliyat ürünlerinde de alım fiyatlarını açıkladı. Yapılan açıklamaya göre kırmızı mercimeğin tonu 3 bin 550 liradan, yeşil mercimek 3 bin 200 liradan ve nohut 3 bin 350 liradan alınacak. Geçen yılki alım fiyatları ile karşılaştırıldığında en yüksek artış kırmızı mercimekte yapıldı. Geçen sene üreticiden kırmızı mercimeğin tonunu 2 bin 500 liradan alan Toprak Mahsulleri Ofisi 2020 ürünü kırmızı mercimeği 3 bin 550 liradan alacak. Yapılan artış yüzde 40 oldu.

Yeşil mercimek fiyatı ton başına geçen sene 3 bin 50 lirayken bu yıl 150 liralık artışla 3 bin 200 lira oldu.

Nohutta ton başına 50 lira arttı

Son yıllarda nohut üretimindeki artış dikkat çekerken bu sene nohut alım fiyatı sadece 50 lira artırıldı. Toprak Mahsulleri Ofisi, geçen yıl tonunu 3 bin 300 liradan aldığı nohutu bu sene 3 bin 350 liradan alacak.

Buğday stratejik ürün vazgeçemeyiz

Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürü Ahmet Güldal, göreve geldiği günden beri alım fiyatlarını hasat başlamadan önce açıkladıklarını belirterek: "Sayın cumhurbaşkanımız geçen sene hububat alım fiyatlarını 2 Mayıs'ta açıkladı. Bu sene ise 4 Mayıs'ta açıkladı. Buğday konusunda geçen sene olduğu gibi stratejik önemini dikkate alarak üreticimizi memnun edecek bir fiyat belirledik. Açıklanan bu fiyatla üreticinin maliyetinin en az yüzde 51'ini karşılamış olacağız. Çiftçimize buğday üretimine verdiğimiz önemi açıkladığımız fiyatla göstermiş oluyoruz. Daha önce 9 milyon hektar olan buğday ekim alanları geçen yıla kadar 7 milyon hektarın altına kadar düşmüştü. Geçen sene verdiğimiz fiyatla toparlandı. Bu sene ki fiyat buğday ekim alanlarını artıracak" dedi.

Ahmet Güldal, dünya buğday rekoltesinde artış olduğunu ve 762 milyon tondan 764 milyon tona revize edildiğini, Dünya buğday fiyatının 225 dolar seviyelerinde olduğunu ancak yeni sezon buğdayın tonunun 205-207 dolar seviyelerinde olduğunu belirtti.

Kırmızı mercimek konusunda pozitif ayrımcılık yapacaklarını daha önce açıkladıklarını ve yüzde 40 fiyat artışı ile bu mesajı daha güçlü bir biçimde çiftçiye

verdiklerini anlatan Güldal, buğday, bakliyat gibi ürünlerin ülke için çok önemli olduğunu ihtiyacın iç piyasadan yerli üretimden karşılanmasının önemli olduğunu sözlerine ekledi.

Serbest piyasada buğday fiyatı

Toprak Mahsulleri Ofisi'nin yayınladığı piyasa bültenine göre serbest piyasada Anadolu Kırmızı Sert Buğdayın tonu 1648 liradan işlem görürken, Eskişehir Ticaret Borsası'nda 1611 lira, Konya Ticaret Borsası'nda 1732 lira ve Polatlı Ticaret Borsası'nda 1760 liradan işlem görüyor. Makarnalık buğday ise serbest piyasada 1880, Çorum Ticaret Borsası'nda 1716, Konya Ticaret Borsası'nda 1762 liradan işlem gördü. Dünya piyasalarında ise Amerika Birleşik Devletleri'nde buğdayın tonu 241 dolar, Fransız ekmeçlik buğday 225 dolar, Rus ekmeçlik buğday ise 225 dolardan işlem görüyor. Kanada'da makarnalık buğday fiyatı 320 dolardan işlem görüyor.

Üretici primde artış bekliyordu

Ulusal Hububat Konseyi ve üreticiler buğday destekleme priminin kilo başına 10 kuruştan en az 20 kuruşa artırılmasını istiyordu. Adana Çiftçiler Birliği Başkanı Mutlu Doğru yaptığı açıklamada buğday alım fiyatının dünya fiyatı ile aynı seviyelerde olması nedeniyle içerdeki ürüne yönelme olacağını belirterek çiftçiye verilen fark ödemesi priminin ton başına 100 liradan 200 liraya çıkarılmasını beklediklerini ancak primin artmadığına işaret etti.

Prim artışı çiftçiyi üretime yönlendirir

Mutlu Doğru'nun açıklaması özetle şöyle: "Tarım sektörünün öneminin arttığı ve özellikle buğday gibi stratejik bir ürünün hasadına az bir süre kala, dünyanın içinde bulunduğu virüs salgını nedeniyle dışarıdan tarımsal ürün tedarikinin zorlaşacağı, tarımsal ürünlerde tüm ülkelerin millileşme akımı içine girdiği bu günlerde, hububat fiyatlarının erken açıklanması piyasaları düzenleme ve spekülasyonları önleme açısından önemli olmuştur. Hasat döneminde hububat ithalatı yapılmayacağı taahhüdü ve açıklanan ton başına 1.650 TL'lik fiyatın dünya fiyatlarıyla aynı seviyede olması, iç piyasamızda buğdaya olan talebi arttıracığı kanaatindeyim. Hava şartları ve yağışın da ülke genelinde olumlu devam etmesi şartıyla verimli bir yıl geçerse açıklanan fiyatın çiftçimizi tatmin edici seviyede olacağına inanıyorum. Ancak yapılan açıklamadan geçen yıl ton başına 100 TL olarak verilen fiyat fark (prim) desteğinin, bu yıl diğer desteklerle beraber toplam 230 TL olduğu anlaşılıyor ki bu yetersiz olacaktır. Çünkü çiftçi kazanamadığı için buğday ekmekten kaçınıyor, suyu da bulursa başka ürünlere yöneliyor. Çiftçiye buğday ektirmek için prim desteğini yüksek tutmak gerekir. Bizim beklentimiz buğday fiyatının 1.650 TL, geçen yıl tona 100 TL olan primin ise diğer destekler hariç 200 TL olması yönündeydi."

Cumhurbaşkanı Erdoğan, normalleşme planını açıkladı

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın açıkladığı normalleşme planına göre, 65 yaş üstü ve 20 yaş altına kısmi sokağa çıkma izni verilecek, AVM'ler 11 Mayıs'ta açılacak, 7 ile giriş-çıkış yasağı uygulaması sona erecek, LGS 20 Haziran'da, YKS ise 27-28 Haziran'da yapılacak.

04 Mayıs 2020

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan 'normalleşme planı'nı açıkladı. Salgın sürecinde örnek bir başarı elde edildiğini vurgulayan Erdoğan, Bilim Kurulu'nun tavsiye ve önerileri doğrultusunda mayıs, haziran ve temmuz aylarını kapsayan normalleşme planının ayrıntılarını şöyle sıraladı:

- AVM'ler 11 Mayıs itibariyle hizmet vermeye başlayacak. Temizlik şartlarının sağlanması, randevu sistemi ile çalışılması ve koltuk sayısının yarısı kadar müşteriye hizmet verilmesi şartıyla berber, kuaför, güzellik salonu gibi işletmeler de aynı tarihte faaliyete geçebilecek.
- Cerrahi maske ve bez maske satışına üst fiyat sınırlaması ile izin verilecek.

- İstanbul, Ankara ve İzmir'deki ticari taksiler için tek-çift plaka uygulaması bugün itibarıyla sona erdirildi.

- 65 yaş üzeri ve 20 yaş altı vatandaşlar, kısıtlama günlerinin birinde 4 saat için sokağa çıkabilecek.

Buna göre, 10 Mayıs günü 11:00-15:00 saatleri arasında 65 yaş üstü vatandaşlar, 13 Mayıs'ta 11.00 ile 15.00 saatleri arasında yürüme 14 yaşına kadar olan çocuklar, 5 Mayıs Cuma günü, 15-20 yaş grubu gençler yürüme mesafesiyle dışarı çıkabilecek.

- Şehirler arası giriş-çıkış sınırlandırması ilk etapta dün gecedan itibaren 7 il (Antalya, Aydın, Erzurum, Hatay, Malatya, Mersin ve Muğla) için sonlandırıldı. Kalan 24 il için ise sınırlandırma 15 gün süreyle uzatıldı.

- Liselere Geçiş Sistemi (LGS) kapsamında yapılacak merkezi sınavı 20 Haziran'da yapılacak. Yükseköğretim Kurumları Sınavı (YKS) ise 27-28 Haziran'da yapılacak.

- Askerlik terhis işlemleri 31 Mayıs'ta başlayacak. Milli Savunma Bakanlığının atama, görevlendirme ve personel temin faaliyetleri 1 Haziran'da, celp işlemleri 5 Haziran'da, bedelli askerlik işlemleri 20 Haziran'da yeniden başlayacak.

“Sınırlandırmaların kademeli şekilde esnetilmesi ile ilgili düzenlemeleri genel olarak mayıs, haziran ve temmuz aylarına yayarak yapıyoruz” diyen Erdoğan, “Biz Bize Yeteriz Türkiyem” kampanyasına yapılan bağışların 1 milyar 910 milyon lirayı bulduğunu açıkladı.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan “Bu hafta sonu da sokağa çıkma sınırlaması uygulamamızı sürdürüyoruz” şeklinde konuştu.

Erdoğan'dan çiftçilere destek açıklaması

Üreticilerin merakla beklediği tarım desteklerini de açıklayan Cumhurbaşkanı Erdoğan, “Toprak Mahsulleri Ofisimizin sert ekmeklik buğday alım fiyatını ton başına 1.350 liradan 1.650 liraya yükseltiyoruz” dedi. “Çiftçilerimize, hububatta ton başına 230 lira prim ve destek ödemesi yapıyoruz” diyen Erdoğan “Ton başına bakliyat alım fiyatlarını da kırmızı mercimekte 3 bin 500 lira, yeşil mercimekte 3 bin 200 lira, nohutta 3 bin 350 lira olarak belirledik” açıklamasında bulundu. Erdoğan, bakliyata ayrıca ton başına 800 lira prim ödemesi yapılacağını bildirdi.

TL'nin seyri enflasyon için belirleyici olacak

Analistler, maliyet etkisinin önemi göz önünde bulundurulduğunda, TL'nin seyrinin önümüzdeki dönemde enflasyonun seyri açısından önemli olacağını düşünüyor.

04 Mayıs 2020

Selçuk ALTUN

Nisan ayında enflasyon beklentilerin bir miktar üzerinde aylık bazda yüzde 0.85 artış gösterdi. Yıllık bazda ise baz etkisinin katkısıyla yüzde 11.86'dan yüzde 10.94'e geriledi.

Nisanda petrol fiyatlarındaki düşüşün enflasyon üzerindeki düşürücü etkisine karşın, gıda fiyatlarındaki artış, enflasyondaki aylık bazdaki yükselişte belirleyici oldu.

Enflasyon rakamlarını değerlendiren uzmanlar, petrol fiyatlarındaki düşük seviyelerin devam etmesinin enflasyon açısından olumlu görüldüğünü düşünüyor. Buna karşın, TL'nin volatilitesindeki artış nedeniyle önümüzdeki dönem enflasyonun seyri üzerinde belirsizliğe neden oluyor.

Analistler, enflasyon için maliyet etkisinin önemi göz önünde bulundurulduğunda TL'nin seyrinin önümüzdeki dönemde enflasyonun seyri açısından önemli olacağını vurguluyor.

Enver Erkan - Tera Yatırım: Enflasyonda çok bilinmeyenli denklem

Enflasyon denkleminde, negatif ve pozitif faktörlerin bir arada olduğunu görmekteyiz. Merkez Bankası'nın, yılın 2. Enflasyon Raporu'ndaki temel varsayımları Temmuz ayından sonraki süreçte aşağı yönlü baskının ağırlık kazanması ve enflasyonu düşürücü faktörlerin baskın gelmesi yönündedir. Bu kapsamda da yılsonu enflasyon beklentisini %7,4 seviyesine düşürmüş durumdadır.

Enflasyonda yukarı yönlü risk teşkil edebilecek faktörlerin nihai etkilerini önümüzdeki aylar açısından görmek gereklidir. En önemlisi TL'nin değer kaybı ve FX geçişkenliği... Enerji ve emtia fiyatlarındaki düşüş maliyet etkisi açısından bizim için bir avantaj, ekonomideki durgunluk etkisi itibarıyla de enflasyon yaratacak bir talep etkisi mevcut değil. Ancak bizim enflasyondaki sorunumuz talepten ziyade maliyet unsuru ile alakalı olduğundan, emtia fiyatları ve TL değer kaybı arasındaki dengenin nasıl oluşacağına dikkat etmek gerekir. TL değer kaybı, enerji ve emtiadaki fiyat düşüşü etkisini nötrleyebilir; çünkü enerji ve hammaddede dışarı bağımlıyız ve döviz bazlı fiyatlar yükseliyor. Bunun özellikle sanayide üretim maliyetlerine etkisini izlemek gereklidir. Korunma tedbirlerinden dolayı üretim bandındaki hızın da arz kaynaklı etkisi fiyatlarda yeni bir denge noktası oluşmasına yol açabilir. Temel mal ve hizmetler tarafında ise; restoran, otel ve mağazaların kapalı olması, seyahat kısıtlarının olması sebebiyle oluşan kilitlenmeden sonra, açılmaların gerçekleştiği dönemde yeni fiyatların nasıl oluşacağı konusu da önemlidir.

Merkez Bankası'nın Enflasyon Raporu'ndaki yönlendirmesi gereğince, faizleri düşürmeye devam edeceğini anlıyoruz. Düşük talep ve emtia fiyatları enflasyonu aşağı etkilese de, TL'de değer kaybının hızlanması durumunda enflasyon beklentilerinin bozulması ve baz senaryonun değişmesi durumu söz konusu olabilir.

İş Yatırım: Gıda fiyatları ve TL değer kaybı dezenflasyonu sınırlıyor

Gıda fiyatlarındaki yükseliş ve Türk Lirası'nda devam eden değer kaybı, zayıflayan talep ve emtia fiyatlarındaki gerilemeden gelen dezenflasyonu sınırlıyor. Kredi büyümesi ve para tabanındaki genişlemeyi de değerlendirdiğimizde 2020 yıl sonu enflasyon tahminimizi %10 düzeyinde tutmaya devam ediyoruz. Sosyal mesafelenme tedbirlerinin Haziran ayından itibaren hafiflemesini ve talebin yaz aylarında kademeli olarak toparlanmasını bekliyoruz. Talep toparlandıkça, geçmiş kayıplarını karşılamak isteyen firmalar tarihsel ortalamaların üzerinde fiyat artırabilir.

TL'de son dönemde kaydedilen hızlı değer kaybı enflasyon üzerinde yukarı yönlü baskı yaratsa da küresel piyasalarda petrol başta olmak üzere emtia fiyatlarında gözlenen düşüşün ve zayıf talep koşullarının bu baskıyı büyük ölçüde telafi ettiği görülüyor.

Akbank: Yıl sonu enflasyon beklentimiz %8

Enflasyonda gerilemenin önümüzdeki aylarda da devam edeceğini değerlendiriyoruz. Kurda görülen yükselişe rağmen, düşük petrol fiyatlarının, zayıflayan iç talebin, katılık gösteren hizmet enflasyonunun gerileyebilecek olmasının enflasyondaki düşüşü desteklemesini bekliyoruz. 2020 yıl sonu enflasyon beklentimiz %8.

TCMB ise geçtiğimiz hafta yayınladığı Enflasyon Raporu'nda 2020 yıl sonu enflasyon beklentisini %8,2'den %7,4'e çekti. TCMB, enflasyonda aşağı yönlü baskının Temmuz ayı itibarıyla artmasını bekliyor. TCMB alınan önlemlerin ölçülü, hedef odaklı ve öngörülebilir olduğunu, bu nedenle enflasyonist bir baskı yaratmayacağını, enflasyonda emtia fiyatlarının ve toplam talep koşullarının belirleyici olduğunu belirtti.

GCM Forex: Yapısal sorun ve hassasiyet sürüyor

Nisan ayı enflasyon detaylarında gıda ve alkolsüz içecekler kaleminde aylık artış %2.53 seviyesinde olarak gıda fiyat şoklarının devam ettiğini göstermektedir. Enflasyon sepeti dağılımında gıda ve alkolsüz içecekler kalemine karşı yapısal sorun ve hassasiyet sürmektedir. Mevsim geçişi ile bu negatif etkilerinin bir miktar azalması beklenebilir fakat bu noktada koronavirüsü kaynaklı üretim durması ve gıda ürünlerine gelen zamlar pozitif iyileşmenin şiddetini azaltabilir.

TCMB'nin 2020 yılsonu enflasyon tahmini %7.4 seviyesinde bulunurken yılın ikinci yarısından sonra tek haneye doğru enflasyon gerçekleştirmeleri talep azalması ve düşük enerji maliyetleri ile desteklenebilir.

Oyak Yatırım: Temmuzda tek haneli oranları görebiliriz

Talep koşullarının önemli ölçüde gerilediği Nisan ayında fiyatlar üzerindeki bu baskının arz yönlü unsurlardan kaynaklandığını görüyoruz. Kur şokunun maliyet kanalı üzerinden getirdiği geçişkenlik ithalatın düşmesi nedeniyle sınırlansa da düşen üretim nedeniyle artan birim işçi ücretleri ve de içeride üretimden daha ucuza ithal edilen malların yarattığı pahalılık fiyatları yukarı iten unsurlar olacak. Diğer taraftan ihracatın düşmesi nedeniyle çeşitli ihraç ürünlerinde ise fiyatların gerilediğine şahit olacağız. Önümüzdeki dönemde petrol fiyatların yükselmeyeceği varsayımı altında bu faktörlerin fiyatlar üzerindeki net etkisinin düşürücü yönde olmasını ve önümüzdeki aylarda yıllık enflasyonun gerilemeye devam etmesini bekliyoruz.

Nisan ayında yüzde 10.94'e düşen yıllık enflasyonun temmuz ayında tek haneli oranlara gerilediğine ve yılsonunda enflasyonun %8.0'e düştüğüne şahit olabiliriz. Enflasyondaki bu düşüş eğilimi TCMB'nin faiz indirimlerine devam etmesini

sağlayacaktır. Dolayısıyla TCMB'nin 21 Mayıs'ta gerçekleşecek PPK toplantısında indirimlere devam ettiğini görebiliriz.

İnfo Yatırım: TCMB, bekle ve gör stratejisi uygulayabilir

2020 yılının ilk yarısında düşük baz etkisi sebebiyle enflasyon yine çift haneli seviyelerde kalmasını, yılın ikinci yarısında enflasyonun tek hanelere düşmesini beklemekteyiz.

TCMB son 8 toplantısında enflasyondaki düşüş beklentisine paralel olarak öden yüklemeli faiz indirimlerini gerçekleştirdi. 23 Nisan'da yapılan toplantıda da politika faizi 100 baz puan indirilerek %8,75 seviyesine çekildi.

Enflasyonun politika faizinin üzerinde olmasını da göz önünde bulundurarak TCMB'nin 21 Mayıs'ta Para Politikası Kurulu toplantısında en önemli gündem maddesi koronavirüs salgını olacaktır. Açıklanan son enflasyon raporunda yılsonu beklentisinin %7,40 olarak açıklanması Merkez Bankası'na faiz indirimi konusunda açık kapı bıraksa da nisan enflasyonunun beklenti üzerinde kalması ve dolar/TL'nin zayıf seyri dolayısıyla bekle ve gör stratejisinin uygulanmasını bekliyoruz.

Ekonomistler, yıllık enflasyonda düşüşün süreceğini tahmin ediyor

Ekonomistler, yıllık enflasyonun gelecek aylarda lehte baz etkisiyle kademeli gerileyeceğini, Merkez Bankasının da enflasyondaki düşüş eğilimine göre faiz indirimlerini sürdürebileceğini tahmin ediyor.

04 Mayıs 2020

Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE), nisanda aylık yüzde 0,85, yıllık yüzde 10,94 artarak beklentilerinin üzerinde gerçekleşti.

Spinn Danışmanlık Kurucu Ortağı ve ekonomist Özlem Derici Şengül, enflasyon verisine ilişkin yaptığı değerlendirmede, talep koşullarının nisanda önemli ölçüde gerilediğini, fiyatlar üzerindeki baskının arz yönlü unsurlardan kaynaklandığını söyledi.

Kur şokunun maliyet kanalı üzerinden getirdiği geçişkenliğin ithalatın düşmesi nedeniyle sınırlandığına dikkati çeken Şengül, gelecek dönemde düşen üretim nedeniyle artan birim işçi ücretlerinin fiyatları yukarı itebileceğini belirtti.

Şengül, ihracatın düşmesi nedeniyle çeşitli ihraç ürünlerinde ise fiyatların gerilediğine şahit olunacağını ifade etti

Gelecek dönemde petrol fiyatların yükselmeyeceği varsayımı altında bu faktörlerin fiyatlar üzerindeki net etkisinin düşürücü yönde olmasını ve gelecek aylarda yıllık enflasyonun gerilemeye devam etmesini beklediklerini söyleyen Şengül, "Yıllık enflasyonun temmuzda tek haneli oranlara gerilediğine ve yıl sonunda enflasyonun yüzde 8'e düştüğüne şahit olabiliriz. Enflasyondaki bu düşüş eğilimi TCMB'nin faiz indirimlerine devam etmesini sağlayacaktır. Dolayısıyla TCMB'nin 21 Mayıs'ta gerçekleşecek Para Politikası Kurulu toplantısında indirimlere devam ettiğini görebiliriz." şeklinde konuştu.

"Gıda enflasyonu işlenmemiş ve işlenmiş gıda fiyat artışı kaynaklı yükseldi"

AA Finans Analisti ve ekonomist Haluk Bürümcekçi de nisan ayı ortalamaları dikkate alındığında baz etkisinin lehte olduğuna dikkati çekerek, "Enflasyonun geçen yıla göre gerilemesinde, akaryakıt fiyatlarındaki belirgin indirimlerle gerileyen ulaştırma harcamaları ve konut harcamaları grubu etkili olurken, gıda fiyatlarının yüksek artışı düşüşü sınırladı." dedi.

Gıda enflasyonunun işlenmemiş ve işlenmiş gıda fiyatlarındaki artışa paralel yükseldiğini belirten Bürümcekçi, "TÜİK'in hesaplamasına göre geçen yıl nisan ayında işlenmemiş gıda fiyatları aylık yüzde 1,8 artarken, bu yıl ise yüzde 3,7 artış gösterdi. Dolayısıyla, işlenmemiş gıda yıllık enflasyonu yüzde 3,3 seviyesinden yüzde 5,2'ye çıkarken, işlenmiş gıda fiyatları yıllık artışı ise yüzde 17,8'e ulaştı." diye konuştu.

Bürümcekçi, gıda fiyatlarının yıllık artış hızının böylece yüzde 11,3'e yükseldiğini ve TCMB'nin Enflasyon Raporu gıda fiyatı yeni varsayımı olan yüzde 9,5'in üzerinde kaldığını söyledi.

Gıda fiyatlarının 2020'deki seyrinin, yıl sonu enflasyon tahmininden sapma konusunda önemli belirleyicilerinden biri olacağını altını çizen Bürümcekçi, gelecek dönem seyri açısından, gıda fiyatlarının belirsizliği ve oynaklığı dışında, ham petrol ve diğer emtia fiyatlarının görünümü, döviz kuru hareketleri ve kamu fiyat/vergi ayarlamalarının enflasyon üzerindeki risklerin yönünü belirleyeceğini dile getirdi.

"Merkez Bankası beklentilere bakarak indirime devam eder"

Haluk Bürümcekçi, manşet enflasyonun kur şoku olmadığı takdirde kademeli düşüşünü sürdürebileceğini belirtti.

Son günlerdeki kur artışı ile beraber yılbaşından bu yana kur sepeti değişiminin yüzde 16 civarına yükselmesinin enflasyonu yukarı yönde etkileyen bu faktörün güçlenmeye devam ettiğine işaret ettiğini söyleyen Bürümcekçi, şu değerlendirmelerde bulundu:

"Ancak, iç talebin salgın nedeniyle belirgin yavaşlaması ve düşüşe direnç gösteren hizmetler fiyatlarının sektörün durma noktasına gelmesi nedeniyle toplam talep koşullarının enflasyonist baskıyı azaltabileceği söylenebilir. Son dönemde kurda yaşanan değer kaybının ancak daha belirgin bir kur atağına dönüşmediği durumda yıllık enflasyonun önümüzdeki iki ay daha sınırlı olmak üzere geçen yılın aynı döneminin oluşturduğu lehte baz etkisi nedeniyle kademeli gerilemesine devam ederek yılı yüzde 10-10,5 aralığında bitirmesi olası duruyor."

Bürümcekçi, Merkez Bankasının beklentilere bakarak indirime devam edeceğini belirterek, "TCMB'nin 21 Mayıs'taki toplantı öncesinde açıklanacak yeni Beklenti Anketinde son durumda gelecek 12 ay için yüzde 9,7 ve gelecek 24 ay için yüzde 8,6 olan TÜFE beklentilerinde belirgin düşüş olmazsa, indirim hızını yavaşlatması daha olası görünmektedir." ifadelerini kullandı.

Ali Ekber YILDIRIM

05 Mayıs 2020

Sarımsak, soğan, patates enflasyonu

Aylardır açıklanan enflasyon verilerinde ilk sıralarda hep tarım ürünleri var. Nisan ayının zam şampiyonu sarımsak olurken onu, kuru soğan ve patates izledi. Sonra diğer tarım ürünleri sıralanıyor. Fiyatı en çok artan ürünlerden ilk 9'u tarım ürünü.

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) açıklamasına göre, nisanda Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) bir önceki aya göre yüzde 0.85 artarken, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 10.94 oranında arttı. On iki aylık ortalamalara göre ise yüzde 12.66 arttı.

Ana harcama grupları itibarıyla 2020 yılı Nisan ayında gıda fiyatları aylık bazda yüzde 2.53 artarken gıdada yıllık enflasyon yüzde 11.28 oldu. Hem aylık hem de yıllık bazda gıda fiyatlarındaki artış ortalama enflasyonun üzerinde.

Fiyatı en çok artanlardan ilk 9'u tarım ürünü

TÜİK'in verilerine göre, Nisan'da fiyatı en çok artan ilk 10 üründen 9'u tarım ürünü. Buna göre, sarımsakta bir aylık fiyat artışı yüzde 46.18 oldu. Nisan ayında kuru soğanda yüzde 37.50, patatete yüzde 31.02, kivide yüzde 30.45, portakalda yüzde 26.66, havuçta yüzde 20.16, elmada yüzde 17.91, limonda yüzde 16.86 ve yumurtada yüzde 14.96 oranında fiyat artışı gerçekleşti. Altın fiyatı bir ayda yüzde 14.32 artarken mercimekte ise aynı dönemde yüzde 12.62 artış meydana geldi. Fiyatı en çok artan ürünler listesine yüzde 5.92 ile ayçiçeğyağı ve yüzde 5.81 artışla domates de girdi.

Fiyatı en çok düşen ürünler sıralamasında ise ilk 3'te yine tarım ürünleri var. Nisanda fiyatı en çok düşen ürün yüzde 43.57 ile patlıcan olurken, onu yüzde 36.99 ile salatalık ve yüzde 34.23 ile kabak izledi. Sivribiberdeki fiyat düşüşü ise bir ayda yüzde 20.44 oldu.

İhracat yasağına rağmen soğan ve patatete fiyatı yükseldi

Ticaret Bakanlığı yılbaşından hemen sonra, 7 Ocak 2020 itibarıyla kuru soğan ve patates ihracatını "izne bağlı ürünler" kapsamına aldı. Fiili olarak patates ve soğan

ihracatı yasaklandı. İhracatı kısıtlanan, yasaklanan ürünlerde genellikle fiyat düşer. Çünkü ihracat olmadığı için iç piyasaya arz artar ve fiyat düşer. Fakat soğan ve patatesten böyle olmadı. Fiyat başlangıçta biraz düşse de sonrasında artmaya başladı.

Soğan ve patates için nisan ayı “geçiş dönemi” olarak adlandırılıyor. Yeni ürünün henüz hasat edilmediği, eski ürünün ise azaldığı bu dönemde fiyatlar genelde yükselir.

Üstelik bu dönemde hem soğan hem de patatesten ithalat da yapıldı. Yani, ihracat yasak ama ithalat serbestti. Mısır'dan soğan ve patates ithalatı yapıldı. Buna rağmen fiyatın yükselmesi tarım politikasının, enflasyonla mücadele politikasının mutlaka gözden geçirilmesi gerektiğini ortaya koyuyor.

Üreticiden ucuz tüketiciden pahalı

Antakya ve Adana'da soğan hasadı başladı. Üretici tarlada kuru soğanın kilosunu 1 liranın altında sattığını söylüyor. Tüketicinin sofrasına aynı soğan 5-6 liradan giriyor. Bu sistemin değiştirilmesi gerekiyor. Gıda enflasyonu ile mücadelenin arkasına saklanılarak ithalat politikası yürütmenin üretime, üreticiye büyük zarar verdiği çok açık ortada. Sadece yasal düzenlemeler yaparak, dijital pazar kurarak, halcileri spekülör olarak suçlamanın sorunu çözmediği artık görülmeli. Masa başı hazırlanan politikalar yerine sahaya inilmeli ve üreticiyle, eli taşın altında olanlarla gerçekçi politikalar belirlenerek uygulanmalı.

Tarımda güçlü ve etkin bir örgütlenme, kooperatif yapısı olmadan “üreticiden tüketiciden” tedarik zincirinin sağlıklı olmayacağı artık görülmeli gerekiyor.

Koronavirüsün enflasyona etkisi oldu mu?

Bu dönemde birçok üründe fiyat artışı olduğu biliniyor. Koronavirüsle birlikte başlayan kısıtlamalar gıdaya olan talepte dalgalanmalara neden oldu. İlk başlangıçta sokağa çıkma yasağı korkusu ile herkes marketlerden ihtiyacından daha fazla ürün aldı. Satıcılar fiyatı artırdı. Bunlar etkili oldu.

Bugünlerde ise üretici büyük zorluklarla hasat ettiği ürününe alıcı bulmakta zorlanıyor. Alıcı düşük fiyatla aldığı ürünü tüketiciden daha yüksek maliyetle ulaştırdığı için fiyat daha da yükseliyor. Üretimden, tarladan başlayarak tüketiciden kadar olan gıda tedarik zincirinde sorunlar çözülmezse koronavirüsün fiyata etkileri daha da artacaktır.

Özetle, yıllardır söylediğimiz, tarım ürünlerinde üreticide ucuz, tüketici de pahalı gerçeğini bu günlerde daha derinden hissedilecek bir dönemi yaşıyoruz. İthalat politikasından üretim politikasına geçmek zorundayız. Üretimi artırarak enflasyonla mücadele edebiliriz.

Sarımsaktaki fiyat artışı üretim eksikliğinden

Sarımsaktaki fiyat artışı sürpriz değil. Geçen yıl 19 Eylül'de üretimdeki düşüşe bağlı olarak sarımsak fiyatının artacağını belirtmiştik. Sarımsakta bir önceki yıl fiyatın düşük olması ve üretim bölgelerinden Taşköprü'de bazı köylerde dolu felaketinin etkisi ile 2019 üretimi azaldı. Üretim az olunca fiyat yüksek seyretti. Sarımsağın kilosu 70- 80 lirayı gördü. Şu anda geçiş dönemindeyiz. Bazı bölgelerde yeşil taze sarımsak çıkarsa da hasat Adana, Gaziantep gibi bölgelerde bu ayın sonuna doğru başlayacak. Kastamonu Taşköprü'de ise sarımsak ekimi tamamlandı. Bu günlerde çapalama yapılıyor. Hasat en erken Temmuz ayında başlar.

Telefonla görüştüğüm Taşköprü Sarımsak Üreticileri Birliği Başkanı Abdullah Eligüzeloğlu, Mayıs ve Haziran'da Taşköprü sarımsağı bulmanın zor olduğunu söyledi. Geçen yıldan elinde tutan, koruyabilen varsa satabildiğini ancak bu dönem genelde piyasada sarımsağın azaldığını belirten Eligüzeloğlu fiyatın bu nedenle yükseldiğini ifade etti.

Yüksek fiyata rağmen üretim alanı daraldı

Geçen seneye göre Taşköprü'de üretim alanlarında 2 bin dönüm düşüş oldu. Fiyatın bu kadar yüksek olmasına rağmen üretimin neden düştüğünü Abdullah Eligüzeloğlu şöyle açıkladı: "Taşköprü'de 25 bin dönüm sarımsak ekilir. Bu sene 23 bin dönüme düştü. Geçen sene hasat öncesi 30 köyde dolu yağışı ürüne çok zarar verdi. Çiftçiler büyük zarara uğradı. Bu köylerdeki üreticiler elindeki ürünü tohumluğa ayıramadı, satmak zorunda kaldı. Ekim zamanı geldiğinde fiyat çok yüksekti tohum alan oldu ama alamayanlar da oldu. Bu nedenle ekim yapamayan üreticilerimiz oldu. Ama çok büyük bir kayıp beklemiyoruz. Üretim yine ihtiyacı karşılar. Fakat bizde hasat Temmuz'da başlar. O zamana kadar, Mayıs ve Haziran'da Taşköprü'de sarımsak pazara çıkmaz, çünkü yok."

Alaattin AKTAŞ

05 Mayıs 2020

Dış ticarete böylesine bir çöküş hiç görülmemişti

Korona dış ticaretteki etkisini gösterdi. Nisanda özellikle ihracat tahminlerin ötesinde yüzde 40'ı aşan oranda geriledi. İthalattaki gerileme ise yüzde 28 düzeyinde kaldı. Aylık ticaret hacmi yalnızca 22 milyar dolar.

Nisan, bazı hizmetlerin hiç tüketilmediği bir ay oldu. Bu da TÜFE'yi adeta fiyat endeksi olmaktan uzaklaştırdı. Tümüyle devre dışı kalan bazı hizmetlerin fiyatları esas alınarak yapılan hesaplama gerçeği yansıtmaktan çok uzak. Dolayısıyla nisandaki yüzde 0.85'lik artışın hiçbir önemi yok.

Dış ticarete dün ele aldığımız ilk çeyreğin verileri şunu gösteriyordu. İhracattaki düşüş aydan aya giderek belirginleşiyor, ithalattaki artış da yine aydan küçülüyordu.

Ve geldik nisana... Başlıkta da vurguladığımız gibi Türkiye dış ticarete böylesine çöküşü daha önce hiç görmedi.

Ticaret Bakanlığı'nın açıkladığı veriler, ihracatın nisan ayında geçen yıla göre tam yüzde 41 azaldığını ortaya koydu. Nisan ayında yalnızca 9 milyar dolarlık ihracat yapabildik.

İhracat kadar olmasa da ithalatta da çok belirgin bir azalma var. Nisan ayında 13 milyar dolara gerileyen ithalat geçen yılın yüzde 28 altında.

Hatırlayan okurlar çıkacaktır; korona etkisinin henüz hissedilmediği dönemde açıklanan ve görece iyi gelen veriler için "Bunlar korona vurmamış veriler, tadını çıkarmalı" demiştik.

İşte korona vurmuş veriler yavaş yavaş gelmeye başladı. Ama doğrusu ne vurma! Üretimin ve bağlı olarak ihracatın yavaşlayacağı tahmin edilmiyor değil de bu kadarı herhalde beklenmiyordu.

Hem düşünsenize, ihracat için çok önemli olduğu söylenegelen kur böylesine fırlamış gitmişken... Demek ki ortada satacak mal azsa ya da yoksa ve karşı tarafta alıcıya rastlanmıyorsa kur ne olursa olsun ihracat yapılamıyormuş. Ayrıca yüksek kur, üretimde giderek ithalata bağımlı hale gelen sanayimiz için öyle pek de büyük avantaj yaratmıyor artık.

“Pazarlarda görülmedik daralma var”

Ticaret Bakanlığı'nın açıklamasında tüm dünyayı etkileyen covid-19 salgınının ekonomik yansımalarının nisan ayında çok sert ve keskin görülmeye başlanmasının ihracatı negatif etkilediği belirtilerek şu görüşler dile getirildi:

“Salgın nedeniyle başta AB ülkeleri olmak üzere önemli ihraç ülkelerimizde görülen şimdiye kadar rastlanılmamış boyuttaki pazar ve talep daralmaları ve sınırlardaki karantina önlemleri nisan ayı ihracatımızdaki düşüşün ana nedeni olmuştur. AB ülkelerinin GSYİH'sı ilk çeyrekte yüzde 3.5 daralmıştır. Bu oran, çeyreklik bazda verinin açıklandığı 1995 yılından bu yana görülen en yüksek küçülmedir. Benzer şekilde ABD ekonomisinin de aynı dönemde beklentilerin de ötesinde yüzde 4.8 oranında daraldığı açıklanmıştır.”

TÜFE fiyat endeksi olmaktan çıktı!

TÜFE nisan ayında yüzde 0.85 arttı. Bir önemi var mı, kesinlikle yok.

Nisanda yüzde 0.85 artış yerine aynı oranda düşüş olsaydı ya da yüzde 0.85 değil de yüzde 1.85 artış olsaydı... Yine hiçbir önemi yoktu.

Çünkü TÜFE, fiyat endeksi olmaktan, fiyatlardaki değişikliği ölçmekten çıktı.

Bir fiyat endeksi, baştan belirlenmiş ve tüketilmekte olan mal ve hizmetlerin fiyatındaki değişimi ölçer. TÜFE'nin kapsamındaki mal ve hizmetlerin toplam içindeki ağırlıkları da her yılbaşında belirlenir ve buna göre hesaplama yapılır.

İyi de şu dönemde bazı hizmetler hiç tüketilmiyor ki...

Kapalı olan işyerlerinin sattığı hizmetleri ve bazı ürünleri ne yapacağız?

Ya uçuş yasağı yüzünden yapılamayan hava ulaşımını? Uçak bileti ücretinin toplam TÜFE'de yüzde 0.4627 ağırlığı var. Ama iyi de kimse uçak bileti almıyor, alamıyor ki...

Diğer yandan şehirlerarası otobüs bileti ücreti... Bu harcama kaleminin toplam

TÜFE'deki ağırlığı yüzde 0.5476 düzeyinde. Şehirlerarası seyahat kısıtlaması bu harcama kaleminin ağırlığını ister istemez düşürdü. Ama başka bir şey daha oldu. Otobüsler kapasitelerinin yarısı kadar yolcu almak zorunda kalınca fiyatlar birden tırmandı. Hatta çaresiz kalınıp otobüs bileti fiyatlarına tavan getirilmedi mi...

Peki yer yer uçak bileti fiyatlarından daha pahalı satılan ve tavan getirilen otobüs bileti fiyatları TÜİK'e göre nisanda ne kadar arttı?

Tamı tamına yüzde 0.1882!

Sahi fiyatlar bu düzeyde artmışsa niye tavan getirildi ki?

Fiyatlara tavan getirme kararı alanlar mı yanıldı, TÜİK mi yanılığında?

Soğan ve patates gerçeği

TÜFE'nin yüzde 22.77'si gıda ve alkolsüz içecekler grubundan oluşuyor ve bu gruptaki fiyat artışı nisanda yüzde 2.53 oldu. Diğer gruptaki artış ve azalışlarla genel oran yüzde 0.85 düzeyinde gerçekleşti.

Nisanda fiyatı en çok artan gıda maddeleri arasında kuru soğan ve patates dikkat çekiyor. Bu iki ürün, çok tüketildikleri için önemli.

Kuru soğan fiyatı nisanda yüzde 37, patates fiyatı yüzde 31 arttı. Dört aydaki artışlar ise soğanda yüzde 81, patateste yüzde 102.

Verileri değerlendirmede bakış açısı çok önemlidir ya, bu iki üründe de öyle. Nisan ve ilk dört aydaki durum, vahim ötesi. Peki ya son bir yıl?

Nisan itibarıyla son bir yılda soğan fiyatı yüzde 36, patates fiyatı yüzde 19 gerilemiş durumda. Evet fiyatlarda gerileme var.

Geçen yılın başında fiyatlar tırmanıp gitmişti de tanzim satış mağazaları açılmıştı, hatırlayalım.

Yani son bir yılı dikkate alırsak soğan ve patates ucuzlamış. Peki ya son iki yıla bakarsak?

Soğanda yüzde 147, patateste yüzde 153 artış var.

Son iki yılda kimin geliri bu kadar arttı?

H. Bader ARSLAN

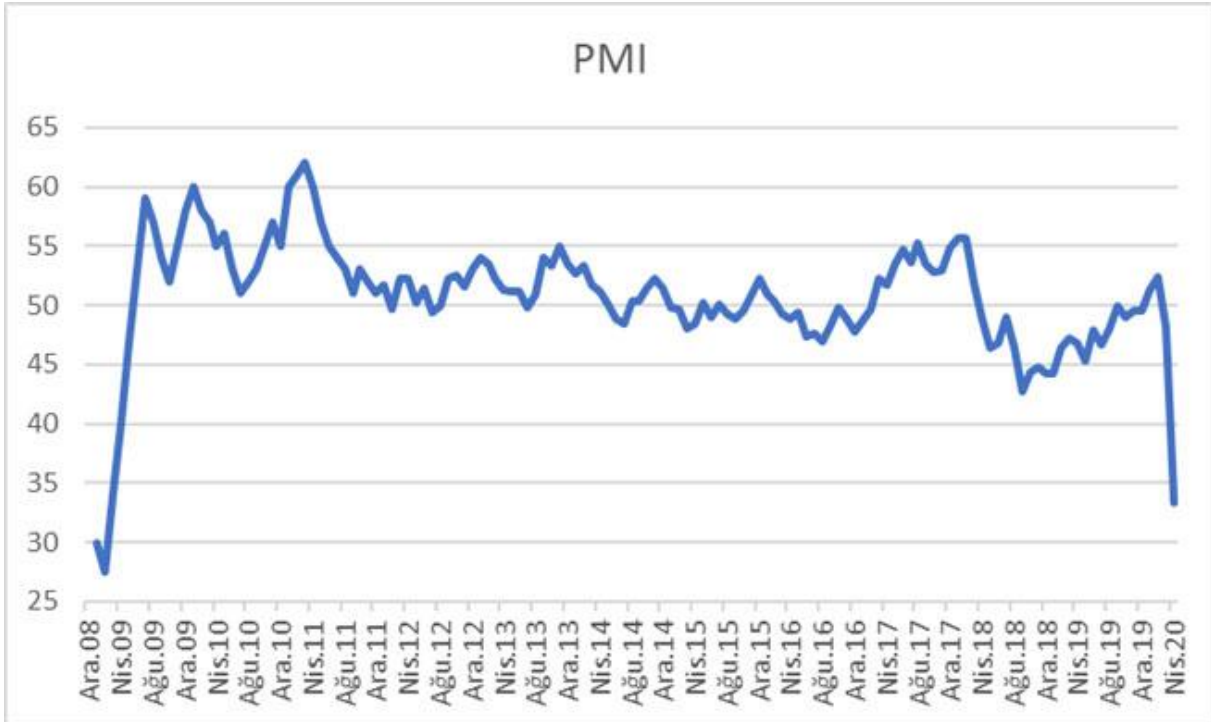
04 Mayıs 2020

PMI endeksleri 11 yılın dibinde

Bu sabah İSO tarafından açıklanan Nisan ayı PMI değeri 33,4'e geriledi. Endeks önceki ay 48,1 puan düzeyindeydi.

Bugünkü veriler ile Türkiye PMI değeri son 134 ayın (11 yıl, 2 ay) en düşük düzeyine geriledi. Bundan önceki dip 2009 yılının Şubat ayında görülmüştü. PMI endeksini oluşturan alt endekslerden üretim endeksi, tarihi düşük seviyeye inerken, istihdam endeksinde büyük gerileme olmadı.

Gelen veri yılın ilk çeyreğinde güçlü büyüyecek olan ekonominin, ikinci çeyrekte sert bir küçülme yaşayacağını gösteriyor.

Satınalma yöneticileri endeksindeki gerileme Çin'de Ocak, diğer ülkelerde Şubat ayında başlamıştı. Bugünlerde Nisan değerleri açıklanan bazı ülkelerin PMI değerleri de Türkiye gibi son 12 yılın dibinde. Bazı ülkelerde ise daha da sert düşüşler var.

- Almanya 34,4 (son 11 yılın en dūřūđū)
- Hindistan 27,4 (en dūřūk)
- Endonezya 27,5 (en dūřūk)
- Japonya 41,9 (son 11 yılın en dūřūđū)
- Hollanda 41,3 (son 11 yılın en dūřūđū)
- Polonya 31,9 (en dūřūk)
- Rusya 31,3 (en dūřūk)
- Gūney Kore 41,6 (son 11 yılın en dūřūđū)
- İngiltere 32,6 (en dūřūk)
- ABD 36,1 (son 11 yılın en dūřūđū)

Bu deđerler bazı űlkelerde dip seviye anlamına geliyor. Bazılarında ise dip Mayıs endekslerinde gōrűlecek. Őnűműzdeki aylarda yavař yavař yűkseliřler gōrmeye bařlayacađız. Ama bu yűkseliř 2008-2009 kűresel krizinde yařanandan daha yavař olacak.

Abdulkadir Selvi

aselvi@hurriyet.com.tr

Kılıçdaroğlu: 'CHP'de hiç kimse darbeyi savunmaz'

5 Mayıs 2020

CHP Grup Başkanvekili Özgür Özel ve İstanbul İl Başkanı Canan Kaftancıoğlu'nun konuşmaları, darbe tartışmasını yeniden tetikledi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın 2013 yılında attığı tweet bir anda en çok paylaşılanlar arasına girdi. Bu süreçte herkes konuştu ama asıl konuşması gereken bir kişi konuşmadı. O da CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'ydü.

Kılıçdaroğlu'na darbe tartışmasına ilişkin düşüncelerini sordum. Belli ki o soruyu bekliyormuş. Çok sert bir karşılık verdi.

"Tamamen gereksiz, tamamen lüzumsuz bir tartışma. Allah aşkına, kim darbeyi gündeme getirir? Olmayacak bir şey. Bu ülkede darbe artık olamaz. Bu ülkenin insanları darbeye karşı bedeller ödediler.

Özgür Bey 15 Temmuz darbe gecesi neredeydi? Türkiye Büyük Millet Meclisi'ndeydi. Darbeye karşı çıkıyordu. Kürsüde ilk konuşanlardandı. 15 Temmuz darbe girişimi olduğunda parlamentoya ilk gidenler CHP milletvekilleridir. Ve şunu da söyleyeyim size: CHP'nin iktidara yakın olduğu dönemlerde maalesef darbeler olmuştur ve darbelerden en büyük mağduriyeti çeken de Cumhuriyet Halk Partisi olmuştur. Yeter artık ya, ne darbesi Allah aşkına! Darbeye karşı olanlara, demokrasiyi savunanlara açık çağrıdır: Gelin hep birlikte hukuk sistemimizi darbe hukukundan arındıralım. TBMM'yi vesayetten kurtaralım. Siyasal partiler yasasını değiştirelim. Milletın vekilini liderler değil, milletın kendisi seçsin. Darbeye ve darbecilere karşı olanlar, darbecilerin bize giydirdiği darbe zırhına da karşı çıkmalılar. Darbeye karşı olmak lafla değil, gerçek bir demokrasiyi ülkeye getirmekle olur"

Çok önemli değerlendirmeler... O nedenle Kılıçdaroğlu'nun sözlerine ne bir kelime ekliyorum, ne de bir kelime çıkarıyorum.

DARBE KELİMESİNE DAHİ TAHAMMÜLÜMÜZ YOK

Kılıçdaroğlu, Özgür Özel ve Canan Kaftancıoğlu'nun açıklamalarının darbeye ilgisinin olmadığı konusunda çok net. Peki böyle bir ima olsaydı, CHP Lideri olarak tavrı ne olurdu?

“Hiç kimse Cumhuriyet Halk Partisi’nde darbeyi savunmadı ve savunamaz da...
Öyle bir kelimeye tahammülümüz bile yoktur. Ne darbesi?”

O zaman bu tartışma neden bu kadar büyüdü? CHP’lilerin açıklamalarında bir darbe iması mı vardı yoksa başka bir hesap nedeniyle mi büyütüldü?

“Yok efendim. İma bile yok. Bu kadar gündeme taşınmasının nedeni, beceriksiz bir yönetim var, beceriksizliğini kamuoyunun gözünden kaçırmak için. Söz verdiği halde maske dağıtamayan beceriksiz bir yönetim var. Bu beceriksizliğini örtmek için gereksiz, lüzumsuz bir darbe tartışması başlatıyor. Ne darbesi Allah aşkına ya! Ne darbesi, ne darbesi...”

27 MAYIS’I ELEŞTİRMİŞTİ

Kılıçdaroğlu’na geçmişte 27 Mayıs’ı eleştirdiğini hatırlattım. Aynı noktada olduğunu söyledi.

“Parlamentoda yaptığım konuşmalarda, üstelik AK Partililere bakarak yaptığım konuşmalarda, en son 23 Nisan özel oturumunda yaptığım konuşmada ‘Türkiye’nin yeni bir anayasaya ihtiyacı vardır ve Türkiye’nin darbe hukukundan arınması gerekir’ dedim. ‘12 Eylül darbe hukukundan arınmış, 12 Mart darbe hukukundan arınmış bir demokrasiye ihtiyacımız var’ dedim. Hukukun üstünlüğüne vurgu yaptım. ‘Darbe hukukundan arınmış bir hukuk sistemine ihtiyacımız var’ dedim. Her şeyden önce seçim yasasının değişmesi gerektiğini söyledim. Milletvekilleri özgürce düşüncelerini ifade edemiyorlar bu darbe hukukunun getirdiği seçim yasası nedeniyle. Ayrıca milletvekilleri ile vatandaş arasındaki güven bağının pekişmesi için siyasi ahlak yasasına ihtiyacımız olduğunun da altını çizdim.”

KILIÇDAROĞLU: CHP’Lİ BELEDİYELER TARİH YAZIYOR

30 büyükşehirden 11’ini CHP’li belediye başkanları yönetiyor. Kılıçdaroğlu’na koronavirüsle mücadele sürecinde belediyelerin performansından memnun olup olmadığını sordum. “Tarih yazıyorlar” dedi. İşte sözleri: “Memnunuz. Gerçekten memnunuz. Hepsi olağanüstü gayret gösteriyorlar. Günün 24 saati çalışıyorlar. Bütün engellemelere rağmen... Engel falan dinlemiyorlar, o engelleri aşıyorlar. Yoksullara ulaşıyorlar. İhtiyaç sahiplerine ulaşıyorlar. Ellerinden gelen bütün çabayı gösteriyorlar. Sadece 11 büyükşehir belediye başkanı değil, her bir belediye başkanımız COVID-19 sürecinde yerel yönetimler açısından gerçekten bir tarih yazıyorlar. Bakın, bu kadar iddialı söylüyorum. Tam bir tarih yazıyorlar. Arkadaşlarımızın yasalara aykırı olarak elleri bağlandı, kolları bağlandı. Ama ne yapılırsa yapılsın ama her biri bir tarih yazdı. Herkese ulaştı. Vatandaşın derdini dinledi. Günün 24 saati hizmet yaptılar. Bu çok önemli bir şey. Türkiye’nin yerel yönetimler tarihinde her bir arkadaşımız kendi çapında bir tarih yazdı.”

Bu süreçte belediye başkanlarına talimatlarının olup olmadığını sordum. CHP Lideri, “Elbette talimatlarım oluyor. Belirli bir eşgüdüm içinde bu çalışmalar sürdürülüyor. Her hafta düzenli bilgi alıyorum. Belediye başkanlarımızın nasıl

alışması gerektiği konusunda genel merkezle belediyeler arasında çok güzel, samimi bir çalışma yapıyoruz. Yerel yönetimlerden sorumlu Genel Başkan Yardımcımız Seyit Torun, aynı zamanda kendisi de eski bir belediye başkanı. Bütün bu işbirliğini sağlıyor. Ortak bir ses çıkıyor. Ortak çabalar harcanıyor. Ortak projeler hayata geçiriliyor” diye karşılık verdi.

'İKTİDAR DUVARA TOSLASIN DİYE BEKLEMİYORUZ'

Türkiye normalleşme sürecine giriyor. Kılıçdaroğlu'na önerilerini sordum. şu karşılığı verdi: “Tek nerim var. Bilim Kurulu ne diyorsa o erevde hareket edilsin. Ben bir doktor değilim. Bir salgın hastalıkla karşı karşıyayız, doğru. Bunun yarattığı derin sarsıntıyı da biliyorum. Hem Türkiye'de hem dünyada. Bu süreçte konuşması gerekenler sadece doktorlar olmalı. Ekonomiye düşünen ve 'Ekonomide büyük sıkıntılar yaşanır mı' diye konuşanlar oldu. İnsan hayatından daha değerli hiçbir şey olamaz. 'İnsanı yaşat ki devlet yaşasın' diyoruz. nce insanı yaşatacağız. Elbette sıkıntılar olacak. Elbette sıkıntılar var ama bunları elbirliğiyle birlikte aşmalıyız. şunu da düşünmüyoruz: İktidar zor duruma düştü ,hep birlikte alkışlayalım gibi bir düşüncemiz yok. Böyle bir düşünce insana saygısızlıktır. Bir salgın hastalık var. İnsanlar hayatlarını kaybediyorlar. İktidar sahipleri toplumu kutuplaştırıp ayrıştırıyorlar. Ama biz ayrıştırmıyoruz. İyilik bizim kültürümüzde, inancımızda, yaşam tarzımızda var. Bu olay yaşandığında ilk günden bu yana sorunların nasıl aşılabileceğini açıkladım. Uyarılarda bulundum. Ortak akla vurgu yaptım. Devletin kinle, öfkeyle ynetilemeyeceğini söyledim. Merkezi yönetimle yerel yönetimlerin işbirliğinin doğuracağı sinerjiden söz ettim. Uyarlar ya da uymazlar. Bunu ne adına yaptık? Ülkemiz adına yaptık. Sorumlu siyaset adına ne yaptık. Sorumsuz siyaset adına, hkmet gidecek duvara toslayacak, biz oradan rant devşireceğiz gibi bir düşüncemiz olmadı. Yok yle bir şey.”

Nisan enflasyonu kriz dinlemedi

Esfender KORKMAZ

05 Mayıs 2020

Mart 2020 ayında, aylık enflasyon oranları Tüketici Fiyatları Endeksinde (TÜFE) yüzde 0,85 ve Yurt İçi Üretici Fiyatları Endeksinde ise (ÜFE) yüzde 1,27 oranında arttı. Yıllık olarak TÜFE oranı yüzde 10,94 ve ÜFE oranı da yüzde 6,71 oldu.

2004 yılından itibaren yüzde 10 dolayında seyreden yıllık TÜFE oranları, 2018 kur şoku ile artmış ve geçen sene Nisan ayında da yıllık yüzde 19,50 olmuştu. Yıllık Yi-ÜFE oranı da yüzde 30,12 oranında artmıştı.

(Aşağıdaki Tablo)

ŞUBAT AYI, AYLIK VE YILLIK ENFLASYON

TÜFE	2019	2020
Aylık (Şubat)	1.69	0,85
Yıllık	19.50	10,94
12 Aylık Ortalama	19,39	12,66
Çekirdek	16,30	9,93
Gıda	31,86	11,28

ÜFE

Aylık (Şubat)	2,99	1,28
Yıllık	30,12	6,71
12 Aylık Ortalama	32,24	10,87
İmalat	28,31	6,27
Ara Mali	29,69	6,22
Enerji	47,55	-11,25

Nisan 2020 enflasyon ile ilgili tespitler;

1. Nisan ayı enflasyonu, 2020 yıl sonu enflasyonu için önemli bir göstergedir. Çünkü enflasyonu etkileyen faktörler içine, olağanüstü durum da eklenmiştir. Buna rağmen enflasyon çift hanede devam etmiştir.
2. Dünyada koronavirüs krizi, deflasyon riski yaratırken, Türkiye de enflasyon devam ediyor. Kaldı ki Türkiye de kriz nedeniyle panik halinde stok yapılmıştır. Hane halkının nakit talebi artmıştır. İşsiz sayısı artmıştır. Bu şartlarda toplam talebin daralması ve enflasyon baskısının düşmesi gerekirdi. Bu demektir ki, Türkiye de piyasa rekabet şartları çalışmıyor.
3. 2020 nisan enflasyonunu bütçe açıklarının artması, Merkez Bankasının para arzını genişletmesi ve kur artışları, Nisan ayı enflasyonunu etkilemiştir. Gıda stokları için gıda talebinin artması, gıda enflasyonunun daha yüksek çıkmasına neden olmuştur.
4. 2019 Nisan ayında, TÜFE oranı yüzde 19.50 idi. Daha yüksek olduğu için baz etkisi ile 2020 Nisan ayı TÜFE oranı da daha düşük çıkıyor. Enflasyon eğilimini ve daha doğru enflasyon oranını bu tür etkileri bertaraf ettiği için **12 aylık ortalama enflasyon** daha net gösteriyor. Bu oranda yüzde 12.66'dır ve yıllık TÜFE'nin üstündedir.

Kira artışları yasal olarak 12 aylık ortalama enflasyona göre yapılıyor. Demek ki Mayıs ayında kiralar en fazla yüzde 12.66 oranında artırılabilir.

5. Nisan ayında, aylık olarak gıda yüzde 2,53, giyim ve ayakkabı yüzde 6,95, ev eşyası yüzde 1,09 oranında, yani aylık TÜFE oranının üstünde arttı. Bunların TÜFE hesabına esas olan harcama sepeti içindeki payı yüzde 37.49 tutuyor. Ancak çalışanlar, düşük gelir guruplarının harcama sepeti içindeki payı yüzde 80 dolayındadır. Bu demektir ki, düşük gelir gurubunun Nisan ayı enflasyonu (TÜFE oranı) daha yüksektir.
6. Nisan ayında, enerji fiyatları yıllık bazda yüzde 11.25 oranında geriledi. Enerji bütün üretimde girdi olduğu için enflasyonu düşürmesi gerekirdi. Buna rağmen enflasyonun çift hanede devam etti. Eğer enerji fiyatları düşmeseydi, enflasyon oranı daha yüksek olurdu.
7. Nisan ayında Yİ-ÜFE oranı, TÜFE oranından yüksektir. Nisan ayında Yİ-ÜFE'nin yüksek çıkmasında kur artışı etkili olmuştur. Kur artışı ithal girdi fiyatlarının artmasının nedeni, üretim maliyetlerini artırmıştır. Bu maliyet artışı önümüzdeki aylarda perakende fiyatlara (TÜFE) yansıtacaktır. Ne var ki uygulamada, perakende satış yapanlar fiilen etkilemese bile kur artışını vitrindeki eski ithal mallarına da yansıtıyorlar.

Ibrahim Kahveci

Kimin fakiri?

Dün ki yazımda 'Bu fakirlikte siyasi değişim zor' demiştim.

Eskiden iktidar değişimine yol açan ekonomik bunalımlar neden bu sefer etkin olmuyor? Bunu 'yetişkin nüfusun işsizlik oranı' üzerinden verdim. Çünkü ekonomi dediğimiz bilimin ilk sırası bir iş veya bir gelir demektir.

İş yoksa dolar 3,0 lira olmuş ya da 7,0 lirayı geçmiş ne fark eder. İş ve gelir yoksa faizin yüzde 5 olması ile 50 olmasının da bir karşılığı yoktur.

İlk kural iş veya gelir demektir.

İşte o noktada tarihte görülmedik bir işsizlikle karşı karşıya olmamıza rağmen iktidar ve ittifak ortağının yeri hala ilk sıralarda yer alıyor. Elbette bir oy kaybı olmuştur ama mevcut ekonomik veriler iktidarı çoktan baraj altına itmeliydi.

Yetişkin nüfusun işsizlik oranı yüzde 4,5 ortalamalarda seyrederken, bunu 5,1'e çıkaran bugüne kadar barajın altında kalmıştı. Ama AK Parti şu anda MHP ile beraber Türkiye'de yetişkin nüfusun işsizlik oranını yüzde 7,3'e taşımasına rağmen yine de 1. parti olarak görülüyor.

Kısaca hatalar, yanlışlar yaptırımsız kalıyor.

Seçmen yanlışları cezalandırmıyor; tersine hala işsizlikten, yoksulluktan, fakirlikten mutluymuş gibi davranıyor.

Nitekim hem 2018 Genel, hem de 2019 Yerel seçimlerde kırsal ve işsizliğin en fazla vurduğu mavi yaka semtlerde iktidar ve ittifakının oy oranı ya artmış ya da fazla düşmemiştir.

Krizden en az etkilenen şehir merkezlerinde ve beyaz yakalı kesimde ise tam tersi sonuçlar ortaya çıkmıştır.

Fakir kesimde oy kazanan iktidar

Fikir kesimlerden ise ağır eleştiri ve sorgulama ile karşı karşıya kalmıştır.

Tabi burada iki temel noktayı es geçmemek gerekiyor.

İlk kilit noktalardan biri fakir ama 'Kimin Fakiri'dir.

Ümraniye’de AK Partili Meclis üyeleri başka partili fakirlere yardım edilmesini istememişlerdi. Onların fakirine İstanbul Büyükşehir Belediyesi yardım eder diyorlardı.

Bunun tersi ise yardımların devlet organları yerine, parti organları vasıtası ile gerçekleştirilmesidir.

Eğer Devletin sosyal yardımları parti vasıtası ile ülkenin geneline değil de parti seçmenine gitmeye başlar ise yukarıdaki sonuçlar da normalleşir.

İkinci kilit nokta ise iş imkanlarıdır. Burada mesela Toplum yararına çalışma üzerinden İŞ-KUR listeleri nerede hazırlanıyor?

Sahi siz hiç farklı partili bu tür programlı elemana rastladınız mı?

İşte bu tablo da bir bağımlılıktır.

Ülke adına ayrımcılık olsa bile partili adına bir bağımlılıktır. O nedenle bir kesim açlık yoksulluk ve sefalet noktasında çok büyük travmalar yaşayabilirken, diğer kesim “Almanya bizi kıskanıyor” havası estirebiliyor.

Aynı ülkede aynı kaderi paylaşmayan bir ayrımcılık oluşturabiliyor. Partililer buna sorun olarak bakmayıp ‘oh olsun’ diyebilirler elbette. Ama bilinmelidir ki ülkeleri ülke yapan aynı zamanda ortak katedir. Bu ortaklığın bozulması ülke temeline ciddi zarar verebilir.

Tabii ki yukarıda ve dün bahsettiğimiz temel mesele dini ve milli söylemlerdir. Fakirliği örten bu söylem tabanda ‘dava’ olarak karşılık bulabiliyor. Ama aynı taban üzerinden inşa edilen

‘Tavan’ ise çok enteresan ‘para’ işlerine imza atabiliyor.

İmza atabiliyor, çünkü taban o imzaları sorgulamıyor bile. ‘Dava’nın örttüğü yönetim tarzında muhalefet için en küçük kusur didik didik araştırılırken, iktidar için bu yöntem ‘örtme’ olarak kendini göstermektedir.

Hazine Garantili köprüler otoyollar Türkiye’de DİNİ Bayramlarda bile parasız olamıyor. “Dini İmanı Para” denir ya işte öyle bir şey. Ve de nerede ise hepsinin tahkimi de Londra’ya bağlanmış durumda.

Para Tahkimlerini Londra’ya bağlayan bu siyaset aynı zamanda muhalefettekilere de “Kraliçenin adamları” diye mesela iftira atabiliyor.

Ve büyük tezatlar küçük çıkarlar ile çok kolay örtbas edilerek seçimler sağlanabiliyor. Veya küçük sevapların üzerine büyük günahlar inşa edilerek hayat kurtarılmış sanılabiliyor.

Acaba diğer dünyadaki hesaplar da buradakiler gibi denetimsiz mi geçiyor?

Ne dersiniz!

05 Mayıs 2020, Salı

BAŞYAZI MEHMET BARLAS

Acaba Cumhurbaşkanı Erdoğan da ev hapsinin yumuşatılmasını bekleyenlerden mi?

İlerideki kuşaklara anlatılacak öykülerimiz var artık... Yaşımız 65'ten büyük olduğu için iki aya yakın süre ile ev hapsi yaşamak, gerçekten anlatılmaya değer bir öykü değil midir? Yaşı 20'den küçük olanların 65'liklerle aynı kaderi paylaşmaları öyküyü daha da fazla ilgi çekici kılar.

Von Papen öyküsü

Aslında İstanbul'un uzak ve yakın tarihi böyle öykülerle doludur... Biz Yeniköylü 6-7 çocuktuk. Akşamları buluşur Tarabya'ya yürürdük. Alman Sefareti'nin hafif bunamış bir bahçıvanı vardı. O bahçıvanı aramıza alır ve anılarını anlattırırđık. Özellikle 2'nci Dünya Savaşı yıllarında Alman Büyükelçisi olan Von Papen'le ilgili anılarını dinlemeye doyamazdığk.

Cep denizaltısı

2'nci Dünya Savaşı'nda Almanlar denizlerde üstünlük sağlamak için çok az personelle yönetilen "**Cep denizaltısı**" yapmışlar. Alman Sefareti'nin bahçıvanı, bu cep denizaltısını hayal dünyasında iyice geliştirerek anlatırdı...

Katlayıp cebine koymuş

-Bir ağustos mehtabında kıyıda oturuyordum... Birden Boğaz'ın suları fokur fokur köpürdü. Önce bir denizaltının periskopu çıktı suyun yüzüne. Sona da cep denizaltısı görüldü. Denizaltı kıyıya yanaştı. Kapağı açıldı, içinden Büyükelçi Von Papen çıktı. Büyükelçi karaya atladı. Arkasından denizaltıyı katlayıp cebine koydu ve sefarete girdi...

Böyle anlatırdı bahçıvan cep denizaltısını... Bu anlatıma doyamazdığk, hemen her gece yeniden anlattırırđık.

Boris Johnson

Koronavirüs günlerini bu tür hikayeler süslemeyecek... Ama koronavirüsü hafife almaya kalkıp az kalsın ölüm döşeğine yatacak olan İngiliz Başbakanı Boris Johnson'ın öyküsü, herhalde Von Papen'inkinden daha az ilgi çekici olmayacak. Neticede şimdi 65 üstü yaşlılara özgü ev hapsinin yumuşatılmasını beklerken, merak da ediyoruz. Acaba Cumhurbaşkanı Erdoğan da ev hapsinin hafifletilmesini bekliyor mu?